

POSUDEK OPONENTKY DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autorka práce: Barbora Šindelářová

Název práce: Analýza vizuálních komponentů v učebnicích přírodopisu pro základní školy v tématu zoologie obratlovců

Oponentka práce: Dagmar Říhová, KBES PedF UK

Cíle práce

Autorka přesně definuje cíle své práce i výzkumné otázky v separátní kapitole. Příjemně přehledné je rozdělení cílů na cíle rešeršní a praktické části; výzkumné otázky jsou jednoznačně a vhodně formulovány (práce navazuje na předchozí výzkum vizuálních komponent jiného tématu a výzkumné otázky sdílí). Všechny cíle byly splněny a na všechny výzkumné otázky autorka přináší odpověď.

Obsahové zpracování

Název práce, její obsah, obsah abstraktů a klíčová slova jsou navzájem plně konsistentní. První (teoretický) oddíl práce vznikl na podkladu rešerše literárních pramenů a věnuje se učebnicím a jejich funkci, výzkumu učebnic obecně (tato kapitola opravdu potěšila!), vizuálním komponentům a vizuální gramotnosti. Rešeršní kapitoly jsou pečlivě a detailně sepsány, poznatky z různých zdrojů jsou dobře propojeny a vhodně citovány; seznam literatury je správně a vhodně formátován. Praktická část je sepsána rovněž pečlivě, s příjemně důkladným a na první pohled srozumitelným vysvětlením jednotlivých typů vizuálních komponent. Výsledky jsou sice zdlouhavě, ale poměrně jasně prezentovány a ač krátká, diskuse je dostačující. Pozitivně hodnotím porovnání výsledků s předchozím výzkumem Heřmanové (2022) (v práci na některých místech chybně uvedena jako „Heřmánková“). Jednotlivé části práce na sebe logicky navazují a postupně se rozvíjí, diskuse a závěr podávají odpovědi na výzkumné otázky.

Formální náležitosti

Práce s délkou přes 109 tisíc znaků splňuje všechny náležitosti, kladené na práce odevzdávané na PedF UK. Je logicky, tradičně a velmi úpravně formátována (velmi potěšila kapitoly 2.4.1 a 2.4.2 věnované schvalovacím doložkám učebnic!). Text práce je psán čtivě, téměř bez překlepů a pravopisných chyb. Ačkoliv je práce velice rozsáhlá, čte se dobře. Texty jsou doplněny tabulkami, které jsou však kvůli vysokému rozchodu řádkování hůře čitelné – pro větší přehlednost textu uváděného v tabulkách doporučuji použít jiné řádkování než ve zbytku práce. Na některé tabulky (např. tabulka č.2) v textu chybí odkazy; další tabulky „své“ odkazy mají. Metodologická kapitola je vhodně doplněna ilustrativními obrázky, které napomáhají pochopení klasifikace vizuálních komponent. Překvapily mě popisky obrázků umístěné nad příslušné obrázky, ale vím, že to patří k citační normě a je to tedy oponentský výkřik do tmy. Výsledky jsou sepsány přesně, ale poněkud zdlouhavě; diskuse je adekvátní.

Antiplagiční systémy Theses a Turnitin našly 39% a 23% podobnost s elektronicky dostupnými dokumenty. Tyto podobnosti jsou způsobeny užitím předepsaných součástí práce (titulní list, poděkování, prohlášení o využití textu) a identického formátování obsahu práce s DP N. Heřmanové, která svou thési psala pod vedením téhož školitele na obdobné téma; dále analýzou stejných učebnic a citováním stejných metodických prací řecké skupiny výzkumníků. Další podobnosti jsou tvořeny krátkými obecnými úseky vět a citacemi ve formátu ISO. Vysoké zjištěné podobnosti jsou arteficiální; práce je autorská.

Doplňující komentář

Práci Báry Šindelářové jsem četla s velkým zaujetím, neboť se domnívám, že vizuální stránka učebnic je pro jejich použití velmi důležitá. A protože jsem byla školitelkou bakalářské práce autorky, vím, že je při sepisování velmi pečlivá – a zároveň že má své limity. V tomto případě nesmírně vítám doplnění metodologické kapitoly (str. 37) obrázky, které ilustrují jednotlivé typy vizuálních komponent. Dosud v žádné z „vizuálně-komponentových“ prací, které jsem četla, to nebylo – a u obratlovců to velmi dobře dokresluje situaci. Limity autorky se naopak projevují ve zdouhavě a detailně prezentovaných výsledcích.

Práce perfektně ilustruje homogenicitu českých přírodopisných učebnic, je sepsána s velikým autorským vkladem a pro autorku rovněž typicky pečlivě. Proto jí plně doporučuji k obhajobě a vznáším dva dotazy.

Otázky doporučené pro zodpovězení při obhajobě

- Je „grafický komponent“ (užito např. v klíčových slovech) a „vizuální obraz“ (v metodologické kapitole, na str.37) to samé co „vizuální komponent“?
- Napadá Vás nějaký způsob, jak zajistit, aby autoři/tvořitelé učebnic vzali v potaz výsledky výzkumu vizuálních komponent? (identickou otázku pokládám spolubadatelce – zajímá mě, zda máte na problém sjednocený nebo odlišný názor)

Navrhované hodnocení

Doporučuji obhájení předložené práce.

V Praze dne 30. srpna 2023

Dagmar Říhová